

Motion till riksdagen 2009/10:Ju372

av **Agneta Berliner och Maria Lundqvist-Brömster**
(fp)

Barnahus i hela landet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att möjliggöra att barnahus startas i hela Sverige så att alla barn som utsätts för våld och övergrepp får rätt till skydd, stöd och en rättssäker utredning oavsett var de bor.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att gemensamma kriterier för barnahus avseende t.ex. finansiering, huvudmannaskap och organisation tas fram.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ta initiativ till en förnyad nationell samverkan med syftet att främja erfarenhetsutbyte, gemensam kompetensutveckling och övergripande problemlösning.

Motivering

År 2005 till 2007 genomfördes försöksverksamhet med barnahus på sex orter i Sverige. Polis, åklagare, socialtjänst, barn- och ungdomspsykiatri, barnsjukvård och rättsläkare samverkade under samma tak i en miljö som är anpassad för barn. Slutrapporten av försöksverksamheten presenterades i mars 2008. Utvärderingen visar att samverkan i barnahus allmänt uppfattas som positiv, vilket styrks av att verksamheten har permanentats på samtliga försöksorter och att nya barnahus etableras kontinuerligt.

I slutrapporten konstateras att det finns stöd för att barnahusen innebär en kvalitetshöjning ur ett barnperspektiv. Barnen bemöts på ett genomtänkt och positivt sätt och flertalet barn får tillgång till någon form av krisstöd. Rapporten menar även att barnens ställning i rättsprocessen har stärkts. Det hålls oftare barnförhör, genomförs fler läkarundersökningar och det är vanligare med särskild företrädare och målsägandebiträde.

Fel! Okänt namn på

Barn som utsätts för brott kräver särskild uppmärksamhet och kompetens hos inblandade myndighetspersoner. Vid misstanke om övergrepp får många barn ändå inte den hjälp de har rätt till. När myndigheternas rutiner inte tar hänsyn till barnets bästa kan barnen traumatiseras. Barnen kan också bli hämmade så att de inte berättar om det de varit med om. När utredningar inte sker i tidsmässig fas med varandra och barnet slussas runt för att berätta sina historier onödigt många gånger kan det redan utsatta barnet bli ett offer för rättsprocessen. Därför är det viktigt att myndigheternas samarbete är samordnat, vilket det är i ett barnahus.

Alla barn som utsätts för våld och övergrepp måste få rätt till skydd, stöd och en rättssäker utredning oavsett var de bor. Det är inte acceptabelt att villkoren för våldsutsatta barn i olika delar av Sverige skiljer sig åt. Regeringen har gett Rikspolisstyrelsen, Åklagarmyndigheten, Rättsmedicinalverket och Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram gemensamma nationella riktlinjer för samverkan vid utredningar där barn misstänks vara utsatta för brott, vilket är vällovligt. Vi menar dock att erfarenheterna från verksamheterna vid barnahusen är så positiva att regeringen bör möjliggöra att barnahus startas i hela Sverige. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

Utvärderingen visar att försöksverksamheten med barnahus har bidragit till att omhändertagandet av barn och utredningen av misstänkta brott har förbättrats i flera avseenden. Utvärderingen påvisar dock att det finns stora skillnader mellan de olika barnahusens verksamheter. Därför finns behov av att fastställa kriterier för barnahus, gärna med utgångspunkt från dem som Rädda Barnen föreslagit, bland annat avseende finansiering, organisation, huvudmannaskap och innehåll. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

Under försöksverksamheten med barnahusen hade de fyra samverkande myndigheterna (Åklagarmyndigheten, Rikspolisstyrelsen, Rättsmedicinalverket och Socialstyrelsen) mycket kontakt med barnahusen och med varandra. Bland annat arrangerades yrkesträffar och sammankomster med representanter från de olika barnahusen. När försöksverksamheten upphörde, så upphörde även denna myndighetssamverkan på central nivå. Utvärderingen visar att det saknas såväl gemensam nationell som ortsspecifik kompetenshöjande utbildning för personal som arbetar på barnahus. Regeringen bör därför ta initiativ till en förnyad nationell samverkan med syftet att främja erfarenhetsutbyte, gemensam kompetensutveckling och övergripande problemlösning. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

Stockholm den 28 september 2009

Agneta Berliner (fp)

Maria Lundqvist-Brömster (fp)